EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 10. 1. 2020
COM(2020) 4 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia (ES) č. 1007/2009 zmeneného nariadením (EÚ) 2015/1775 o obchodovaní s výrobkami z tuleňov

1. Úvod

Režim EÚ týkajúci sa tuleňov

V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009[1] o obchodovaní s výrobkami z tuleňov (ďalej len „základné nariadenie“) sa zakazuje uvádzanie výrobkov z tuleňov na trh EÚ.

Zákaz obchodovania sa vzťahuje na výrobky z tuleňov vyrábané v EÚ a na dovážané výrobky z tuleňov. Základné nariadenie bolo zmenené nariadením (EÚ) 2015/1775[2] s cieľom zohľadniť výsledky rozhodnutí Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „WTO“) vo veci ES – Výrobky z tuleňov[3]. V dôsledku toho sa v súčasnom režime EÚ týkajúcom sa tuleňov umožňujú dve výnimky zo zákazu:

1. Uvádzanie výrobkov z tuleňov na trh sa umožňuje za predpokladu splnenia osobitných podmienok stanovených v článku 3 ods. 1 základného nariadenia v znení zmien vtedy, ak tieto výrobky pochádzajúcich z lovu, ktorý vykonávajú komunity Inuitov alebo iné komunity pôvodného obyvateľstva.

   V článku 3 ods. 1a uvedeného nariadenia v znení zmien sa stanovuje aj to, že v čase uvedenia na trh EÚ je výrobok z tuleňa sprevádzaný osvedčením o dodržaní podmienok stanovených vo výnimke týkajúcej sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva. Osvedčenie by mal vydať orgán, ktorý na uvedený účel uznala Európska komisia v súlade s článkom 3 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1850[4] (ďalej len „vykonávacie nariadenie“).
2. Povoľuje sa aj dovoz výrobkov z tuleňov v prípade, že má príležitostný charakter a pozostáva výlučne z tovaru na osobné použitie cestujúcich alebo ich rodín (článok 3 ods. 2 základného nariadenia v znení zmien).

Povinnosti podávania správ podľa nariadenia (ES) č. 1007/2009 v znení zmien

V článku 7 základného nariadenia v znení zmien sa stanovuje, že členské štáty predložia Komisii do 31. decembra 2018 a potom každé štyri roky správu, v ktorej uvedú, aké opatrenia prijali na vykonávanie tohto nariadenia.

Komisia následne predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto nariadenia do 12 mesiacov od konca každého obdobia na podávanie správ. Prvú správu teda predloží do 31. decembra 2019.

V uvedených správach a v správe Komisie by sa malo posúdiť fungovanie a účinnosť nariadenia pri dosahovaní jeho cieľa. V správach by sa mal posúdiť aj vplyv na sociálno-ekonomický rozvoj komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva. Z dôvodu úplnosti sa správy zaoberajú aj vplyvom na populáciu tuleňov.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007.
[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2015.262.01.0001.01.SLK.
[3] http://trade.ec.europa.eu/wtodispute/show.cfm?id=475&code=2.
[4] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32015R1850.

2. Súvislosti

V roku 1983 EÚ v reakcii na veľké obavy vyvolané každoročným usmrcovaním tuleních mláďat určitých druhov prijala smernicu Rady 83/129/EHS[5], v ktorej sa zakazuje dovoz výrobkov pochádzajúcich z dvoch druhov tuleních mláďat, konkrétne z tuleňa grónskeho (s bielou kožou) a z tuleňa mechúrnatého (s modrým chrbtom), do EÚ. Táto smernica sa pôvodne uplatňovala do 1. októbra 1985. Smernicou 85/444/EHS[6] sa platnosť smernice 83/129/EHS predĺžila do 1. októbra 1989. V roku 1989 bolo prostredníctvom smernice Rady 89/370/EHS[7] prijaté časovo neurčité predĺženie jej platnosti.

Tulene sa lovia v rámci a EÚ a mimo nej a používajú sa na získavanie takých rozdielnych výrobkov, ako sú kapsule Omega-3 a odevy, ktorých súčasťou je spracovaná koža a kožušina z tuleňov. Vzhľadom na povahu týchto výrobkov, ktoré sa komerčne predávajú na rôznych trhoch vrátane trhu EÚ, je pre spotrebiteľov zložité alebo nemožné odlíšiť ich od podobných výrobkov, ktoré nie sú získané z tuleňov.

Občania a spotrebitelia vyjadrili obavy z toho, že na trhu sa môžu vyskytovať výrobky získané zo zvierat usmrcovaných a sťahovaných z kože spôsobom, ktorý im spôsobuje utrpenie. V reakcii na to niektoré členské štáty prijali právne predpisy regulujúce obchodovanie s výrobkami z tuleňov prostredníctvom zákazu dovozu a výroby takýchto výrobkov, zatiaľ čo v iných členských štátoch neboli prijaté žiadne obmedzenia obchodovania s týmito výrobkami.

Tieto rozdiely medzi vnútroštátnymi právnymi predpismi, ktoré upravujú obchodovanie s výrobkami z tuleňov a ich dovoz, výrobu a uvádzanie na trh, nepriaznivo vplývajú na fungovanie vnútorného trhu a predstavujú prekážky pre obchod s takýmito výrobkami. EÚ preto prijala nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009[8] (ďalej len „základné nariadenie“), v ktorom sa zohľadňujú zásady subsidiarity a proporcionality. V základnom nariadení sa zavádza zákaz uvádzania výrobkov z tuleňov na trh.

Zároveň EÚ uznala, že lov tuleňov predstavuje neoddeliteľnú súčasť sociálno-ekonomického života, výživy, kultúry a identity komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva, pričom významne prispieva k ich živobytiu a rozvoju, poskytuje obživu a príjmy na podporu života a udržateľného živobytia komunity, zachováva tradičnú existenciu komunity a umožňuje jej pokračovanie. EÚ takisto konštatovala, že lov tuleňov tradične vykonávaný komunitami Inuitov alebo inými komunitami pôvodného obyvateľstva nevyvoláva rovnaké etické obavy verejnosti ako lov tuleňov vykonávaný predovšetkým z komerčných dôvodov. Okrem toho sa všeobecne uznalo, že v súlade s Deklaráciou OSN z roku 2007 o právach pôvodného obyvateľstva by základné, hospodárske a sociálne záujmy komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva nemali byť vystavené negatívnym vplyvom.

Preto sa v základnom nariadení výnimočne umožnilo uvádzať na trh výrobky z tuleňov, ktoré pochádzajú z lovu tradične vykonávaného komunitami Inuitov a inými komunitami pôvodného obyvateľstva, za podmienky, že sa náležite zohľadnia dobré životné podmienky zvierat, pričom ich utrpenie sa v maximálnej možnej miere zníži. Výnimka sa vzťahovala len na lov, ktorý prispieva k živobytiu týchto komunít.

[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:31983L0129.
[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31985L0444.
[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:31989L0370.
[8] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32009R1007.

V základnom nariadení sa takisto výnimočne umožnilo uvádzať na trh výrobky z tuleňov v prípadoch, keď sa lov vykonáva výlučne na účely udržateľného riadenia morských zdrojov.

V roku 2010 začali Kanada a Nórsko pred Svetovou obchodnou organizáciou konanie na urovnanie sporov proti základnému nariadeniu a jeho pôvodnému vykonávaciemu nariadeniu (EÚ) č. 737/2010. V roku 2013 dospela organizácia WTO k záveru, že povolenie uvádzania niektorých výrobkov z tuleňov na trh EÚ prostredníctvom výnimiek týkajúcich sa komunít Inuitov a hospodárenia s morskými zdrojmi vyvoláva nepriaznivý účinok režimu EÚ týkajúceho sa tuleňov na konkurenčné príležitosti kanadských a nórskych výrobkov vo vzťahu k podobným výrobkom dovážaným z Grónska a domácim podobným výrobkom EÚ. V tom čase len Grónsko oficiálne požiadalo o uznanie osvedčujúceho orgánu.

S cieľom zosúladiť svoj režim s rozhodnutiami organizácie WTO prijala EÚ nariadenie (EÚ) 2015/1775, ktorým sa režim EÚ týkajúci sa tuleňov upravil tak, že sa odstránila výnimka týkajúca sa hospodárenia s morskými zdrojmi.

Odstránením uvedenej výnimky nebolo dotknuté právo členských štátov naďalej regulovať lov vykonávaný na účely udržateľného riadenia morských zdrojov. Členským štátom sa v ňom však zabraňuje povoliť uvedenie výrobkov pochádzajúcich z takéhoto lovu na trh, ak nepatria do výnimky týkajúcej sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva, ktorá zostáva v platnosti. V zmenenom nariadení sa posilnila aj súdržnosť s cieľom základného nariadenia, a to výslovným pridaním zohľadnenia dobrých životných podmienok zvierat ako podmienky využitia výnimky.

V článku 3 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1007/2009 sa vyžaduje, aby Komisia vydala technické pokyny[9], v ktorých sa stanoví orientačný zoznam kódov kombinovanej nomenklatúry, ktoré sa môžu vzťahovať na výrobky z tuleňov, čím sa príslušným vnútroštátnym orgánom uľahčia činnosti presadzovania právnych predpisov.

S cieľom dosiahnuť jednotné vykonávanie základného nariadenia bolo prijaté vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1850, v ktorom sa stanovili požiadavky na dovoz výrobkov z tuleňov na osobné použitie cestujúcich alebo ich rodín. Obsahuje kritériá, ktorými sa má riadiť uznávanie orgánov zodpovedných za vydávanie osvedčení zhody s výnimkou týkajúcou sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva. Stanovuje sa v ňom aj úloha príslušných orgánov členských štátov v oblasti kontroly osvedčení a zaznamenávania údajov z nich.

3. Správy členských štátov EÚ

Členské štáty EÚ mali v tomto prípade na podanie vnútroštátnych správ Komisii prostredníctvom vyplnenia online dotazníka čas do 30. júna 2019. Pre všetkých 28 členských štátov EÚ platilo obdobie na podávanie správ od 18. októbra 2015 [dátum uplatňovania nariadenia (EÚ) 2015/1775] do 31. decembra 2018.

Vnútroštátne správy podali všetky členské štáty EÚ okrem štyroch (Francúzska, Grécka, Luxemburska a Malty). Táto správa vychádza z prijatých informácií. Pod výrazom „všetky členské štáty“ by sa teda malo rozumieť „všetky členské štáty okrem tých štyroch, ktoré správu nepodali“.

a) Príslušný orgán

[9] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1560955112627&uri=CELEX:52010XC1229(04).

Podľa článku 6 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1850 každý členský štát určí jeden alebo niekoľko príslušných orgánov zodpovedných za overenie osvedčení pre dovezené výrobky z tuleňov vykonané na žiadosť colných orgánov; kontrolu vydávania osvedčení uznanými orgánmi zriadenými a pôsobiacimi v danom členskom štáte a za uchovávanie kópie osvedčenia vydaného pre výrobky z tuleňov pochádzajúce z lovu tuleňov v danom členskom štáte. Členské štáty oznámia Komisii určené príslušné orgány a Komisia vypracuje zoznam určených príslušných orgánov[10], ktorý bude dostupný na jej webovom sídle[11], pričom ho bude pravidelne aktualizovať. Členské štáty boli vyzvané, aby svoje informácie v prípade potreby vo zverejnenom zozname aktualizovali.

Vo vnútroštátnych právnych predpisoch členských štátov sa oficiálne určuje príslušný orgán a vymedzuje jeho úloha: kontrola a overovanie osvedčení vydaných uznanými orgánmi, spolupráca s ostatnými orgánmi verejnej správy (ako je ministerstvo financií alebo poľnohospodárstva) a colnými orgánmi vrátane poskytovania usmernení pre kontrolu hraníc. V Portugalsku sa dovoz výrobkov z tuleňov rieši prostredníctvom povolení, ktoré vydáva riadiaci orgán na základe Dohovoru o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi (CITES).

V poznámke pri vypĺňaní dotazníka Dánsko spochybnilo potrebu článku 6 ods. 1 písm. b) a písm. c) vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2015/1850 a potrebu štvrtej kópie osvedčenia uvedeného v jeho prílohe, keďže podľa jeho názoru členské štáty nemôžu vymenúvať uznané orgány. Komisia odpovedala, že v niektorých členských štátoch žijú národy, ktoré patria do vymedzenia pojmu „komunity Inuitov alebo iné komunity pôvodného obyvateľstva“, a preto môžu loviť tulene pre svoju obživu a uvádzať výrobky z tuleňov na trh EÚ. Tieto členské štáty môžu požiadať o to, aby bol niektorý z ich orgánov oficiálne uznaný za orgán vydávajúci osvedčenia. Pre tento prípad platí článok 6 ods. 1 písm. b) a písm. c), ako aj štvrtá kópia osvedčenia, ktorá by sa mala predkladať príslušnému orgánu podľa článku 6 ods. 1 písm. c).

b) Výnimka týkajúca sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva

Dánsko ako jediný členský štát oznámilo, že výrobky z tuleňov sa uvádzali na jeho trh na základe podmienok stanovených vo výnimke týkajúcej sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva, ktoré sú uvedené v článku 3 ods. 1 základného nariadenia v znení zmien. Počas obdobia na podávanie správ dánsky colné orgány zaznamenali dovoz výrobkov z tuleňov z Grónska v celkovej hodnote 2 626 128 dánskych korún a v celkovom objeme 10 502 kg.

Colné orgány ani iné orgány presadzovania práva sa neobrátili na žiadny členský štát, aby rozhodol o opatreniach, ktoré je potrebné prijať v prípade pochybností týkajúcich sa pravosti alebo správnosti osvedčenia, ani na účely ďalšej konzultácie. Žiadny z nich nemusel odmietnuť uvedenie na svoj trh, pokiaľ ide o výrobky z tuleňov, na ktoré sa vzťahuje výnimka týkajúca sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva. Len Portugalsko si raz vyžiadalo preklad osvedčenia (uvedeného v článku 4 vykonávacieho nariadenia) do svojho úradného jazyka. Vo vnútroštátnych právnych predpisoch Chorvátska sa vyžaduje preklad osvedčení do úradného jazyka.

c) Osobné použitie cestujúcich alebo ich rodín

[10] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/pdf/comp_authorities.pdf.
[11] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/seal_hunting.htm.

Štyri členské štáty (Česká republika, Nemecko, Poľsko a Španielsko) uviedli prípady, v ktorých colné orgány oznámili príslušnému orgánu problém s dovozom výrobkov z tuleňov na osobné použitie cestujúcimi alebo ich rodinami, ako sa stanovuje v článku 3 ods. 2 základného nariadenia v znení zmien.

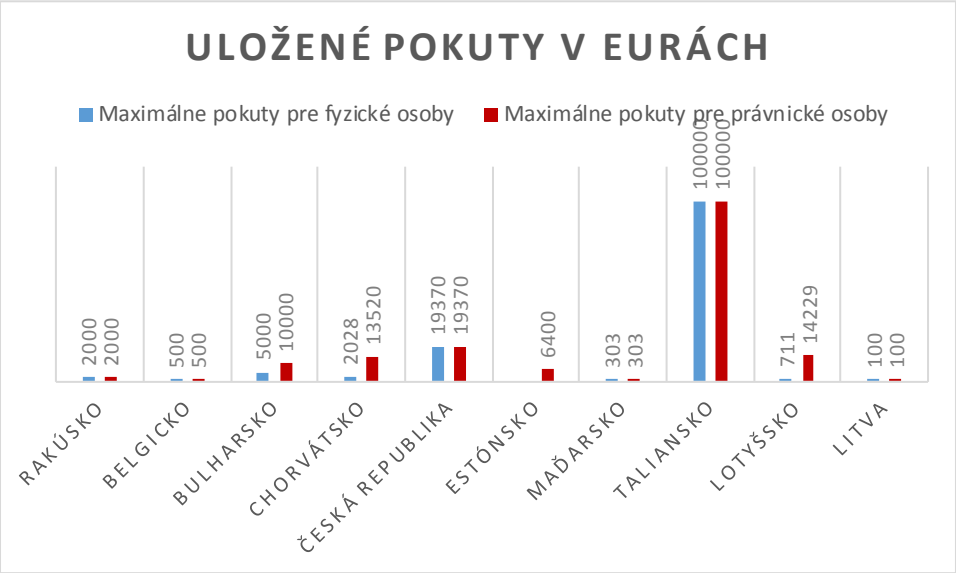
d) Uvádzanie na trh na inom základe

Uvádzanie výrobkov z tuleňov na trh EÚ na inom základe, ako sú obe uvedené výnimky, nie je povolené. Len Estónsko a Portugalsko zaznamenali žiadosť o uvedenie výrobkov z tuleňov na trh z iných dôvodov ako na základe výnimky týkajúcej sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva alebo na osobné použitie cestujúcich alebo ich rodín. Do Estónska doviezol vyčinené tulenie kože (1 700 kusov v roku 2016, 1 988 v roku 2017 a 2 418 v roku 2018) na účely aktívneho zušľachťovacieho styku výrobca obuvi, ktorý následne všetok spracovaný tovar spätne vyváža. Portugalsko zamietlo žiadosť o dovoz výrobkov z tuleňov na účely obchodovania.

e) Sankcie

V súlade s článkom 6 základného nariadenia sa od členských štátov vyžaduje, aby stanovili pravidlá na udeľovanie účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií za porušenie tohto nariadenia a aby zabezpečili vykonávanie týchto pravidiel.

Pravidlá na udeľovanie sankcií za porušenie základného nariadenia majú zavedené všetky členské štáty okrem Fínska. Fínsko v súčasnosti pripravuje zmenu príslušných právnych predpisov, ktoré majú tieto pravidlá obsahovať. Tieto sankcie siahajú od pokút, konfiškácie a zničenia tovaru (zavedených vo všetkých členských štátoch okrem Fínska) až po uväznenie (zavedené len v niektorých z nich). Výška pokuty sa zvyčajne odvíja od toho, či trestný čin spáchala fyzická alebo právnická osoba. V ďalej uvedenej tabuľke sa uvádza maximálna výška pokút (v eurách) v členských štátoch, ktoré túto informáciu oznámili vo svojich vnútroštátnych správach. Tabuľka nie je vyčerpávajúca, napriek tomu sú z nej však zrejmé podstatné rozdiely medzi ukladanými pokutami v jednotlivých členských štátoch.

Ani jeden členský štát, ktorý podal správu, takéto sankcie v referenčnom období neuložil a colné orgány ani v jednom z nich neskonfiškovali výrobky z tuleňov preto, že by nespĺňali požiadavky nariadenia.

f) Spracúvanie údajov

Elektronický systém na výmenu a zaznamenávanie údajov z osvedčení uvedený v článku 7 vykonávacieho nariadenia používajú len Chorvátsko, Fínsko, Holandsko, Portugalsko a Španielsko. Ani jeden členský štát neoznámil žiadne problémy v súvislosti s ochranou osobných údajov pri spracúvaní osvedčení, na ktorú sa vzťahuje článok 8 vykonávacieho nariadenia.

g) Informácie na etikete s kódom QR

Na zabezpečenie správneho fungovania výnimky týkajúcej sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva a na zlepšenie informácií o režime EÚ týkajúcom sa tuleňov môžu uznané orgány uvedené v článku 3 ods. 4 nariadenia v znení zmien umiestniť na osvedčené výrobky z tuleňov etiketu s kódom QR. Tento kód QR je prepojený na webovú stránku EUROPA[12], na ktorej sa nachádzajú príslušné informácie o režime týkajúcom sa tuleňov.

O existencii tohto kódu QR vie len deväť členských štátov (Dánsko, Estónsko, Fínsko, Írsko, Taliansko, Lotyšsko, Poľsko, Portugalsko a Slovinsko), pričom colné orgány ani iné orgány presadzovania práva sa neobrátili na žiadny členský štát, aby im v súvislosti s týmto kódom QR poskytol konzultáciu.

h) Lov tuleňov

Počas obdobia na podávanie správ sa lov tuleňov vykonával na území Dánska, Estónska, Fínska a Švédska.

Vo svojich správach tieto štyri členské štáty stručne opísali účel lovu, podmienky, za ktorých sa vykonával, použitú metódu usmrcovania, primerané zohľadnenie dobrých životných podmienok zvierat a vplyv tohto lovu na populáciu tuleňov, ekosystémy a ľudské činnosti. V ďalšom texte sa uvádzajú názory vyjadrené v uvedených štyroch vnútroštátnych správach.

V Dánsku síce platí zákaz voľného lovu tuleňov, možno však požiadať o výnimku na odstrel tuleňov v okruhu 100 metrov od rybárskeho výstroja s cieľom zabrániť jeho poškodeniu, ale výlučne mimo obdobia rozmnožovania a výmeny srsti. Od roku 2018 sa povoľujú aj výnimky na odstrel tuleňov v prúdoch, čo má pozitívny vplyv na chov generačných populácií rýb pod tlakom. Výnimka týkajúca sa odstrelu je podmienená použitím pušky schváleného kalibru, úspešným absolvovaním osobitnej skúšky zbrane a vlastníctvom dánskeho loveckého lístka. Na ostrove Bornholm sa môžu tulene sivé strieľať celý rok, keďže v tejto oblasti sa nenachádzajú žiadne miesta na rozmnožovanie, lovci však musia absolvovať špeciálny kurz lovu tuleňov. Populácie tuleňov sa v Dánsku monitorujú prostredníctvom každoročného počítania. Malé množstvo tuleňov ulovených počas obdobia na podávanie správ (78 tuleňov škvrnitých a 1 tuleň sivý) nemá podľa všetkého žiadny vplyv na veľkosť populácie, správanie tuleňov vo všeobecnosti, morský ekosystém ani na možnosti pozorovania tuleňov.

V Estónsku sa môžu tulene loviť z dôvodu zabezpečenia udržateľného riadenia morských zdrojov a obživy lovcov a rodín z miestnych komunít malých estónskych ostrovov, aby sa zachovalo ich kultúrne dedičstvo a tradície. Lov tuleňov je prísne regulovaný loveckými pravidlami a dobré životné podmienky zvierat sa v plnej miere zohľadňujú. Lov sa môže vykonávať len vo vyhradených lovných oblastiach počas loveckej sezóny (od 15. apríla do

[12] https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/animal_welfare/seals/eu_seal_regime.htm.

31. decembra) a po zložení streleckých skúšok. Typ použitej zbrane a streliva je regulovaný osobitnými požiadavkami a lov z motorových plavidiel je zakázaný. Ročná kvóta na lov je obmedzená na 1 % populácie tuleňov, pričom vplyv na populáciu tuleňov a ekosystémy je okrajový. V roku 2015 bolo ulovených 10 tuleňov z celkovej kvóty 53. V roku 2016 to bolo 10 z kvóty 42, v roku 2017 to bolo 9 z kvóty 45 a v roku 2018 to bolo 19 z kvóty 37. Od roku 2015 je v Estónsku znovu povolený lov tuleňov sivých, čo znamená oživenie starej tradície, pretože ich populácia sa v priebehu rokov rozrástla. Estónsko uviedlo, že takýto drobný lov je potrebný na zníženie škôd v odvetví rybolovu, nie je však povolený v oblastiach, v ktorých je tuleň sivý chránený.

Vo Fínsku sa lov tuleňov riadi vnútroštátnymi a príslušnými právnymi predpismi EÚ prostredníctvom udržateľných kvót na lov, časovo obmedzenej loveckej sezóny a osobitných technických požiadavkách na charakteristiky zbraní a streliva. Lov tuleňov na základe povolenia sa vykonáva na ostrovoch a ostrovčekoch z dôvodu udržateľného riadenia morských zdrojov, ale aj predchádzania škodám v odvetví komerčného rybolovu. V posledných rokoch bol lov na ľade možný iba v severnej časti Baltského mora. Mnohí lovci majú špeciálne moderné pušky na lov tuleňov a pred získaním povolenia na lov musia absolvovať skúšku na základe absolvovania kurzu loveckej etiky. Fínsky úrad pre voľne žijúce živočíchy už mnohé roky učí lovcov v pobrežných oblastiach používať smrtiacu metódu usmrcovania. Maximálny počet tuleňov sivých a tuleňov krúžkovaných, ktorý možno udržateľne loviť, stanovuje ministerstvo poľnohospodárstva a lesníctva na základe najlepších vedeckých údajov zhromažďovaných Inštitútom pre prírodné zdroje. V prípade slabých populácií tuleňov (napr. tuleň krúžkovaný vo Fínskom zálive) je lov úplne zakázaný. Keďže lovcov tuleňov je len niekoľko stoviek (lov je finančne náročný a počet dní vhodných na lov je obmedzený), ročne je odstrelených len niekoľko stoviek tuleňov. Odhadovaný ročný nárast populácie tuleňov je vyšší ako počet ulovených tuleňov. Tulene predstavujú oportunistický druh. Vo Fínsku a Švédsku tulene dokázateľne vyjedajú ryby z rybárskeho výstroja, ktorý nie je zabezpečený proti tuleňom. V skutočnosti je možné proti tuleňom čiastočne zabezpečiť len pasce nazývané sieťové vrše (dlhé rybárske siete v tvare vaku, ktoré sú otvorené pomocou obručí) alebo podobnú výstroj, ak sa má zároveň zachovať životaschopné komerčné rybárstvo. Zo štúdií vyplýva, že tulene berú z rybárskeho výstroja veľké množstvo rýb, pričom nezanechávajú žiadne dôkazy, preto je vplyv tuleňov na populácie rýb ťažké vyčísliť. Tulene denne skonzumujú tri až päť kilogramov rýb, čo môže ohrozovať druhy alebo populácie rýb chránené právnymi predpismi EÚ alebo vnútroštátnymi právnymi predpismi. Objem rekreačného a komerčného rybolovu pomocou žiabroviek sa na vonkajšom súostroví za posledné desaťročie znížil o 30 až 40 %, pričom v niektorých oblastiach pre predátorské správanie tuleňov ustal úplne. Lov tuleňov sa vykonáva najmä v morských oblastiach vonkajšieho súostrovia, kde je interakcia s ostatnými ľudskými činnosťami zanedbateľná. Vo fínskej správe sa zdôrazňuje, že zákaz obchodovania s výrobkami z tuleňov spôsobuje stratu príležitostí na rozvíjanie udržateľných činností súvisiacich s tuleňmi, ako je cestovný ruch. Pozitívny účinok lovu v blízkosti rybárskeho výstroja je len dočasný, keďže v priebehu niekoľkých nasledujúcich dní, niekedy dokonca hodín, sa objavia ďalšie tulene. Vo všeobecnosti sa lov tuleňov nemôže považovať za jediný spôsob zmierňovania problémov, ktoré tulene spôsobujú.

Vo Švédsku lov tuleňov povoľuje a prísne reguluje švédska Agentúra na ochranu životného prostredia, a to v oblastiach, v ktorých rastúca populácia tuleňov spôsobuje závažné škody na rybárskom výstroji a vyjedanie úlovkov. Prísne sa regulujú aj kvóty na lov a používané strelivo. Z rozhodnutí švédskej Agentúry na ochranu životného prostredia vyplýva, že použitá metóda usmrcovania musí spôsobovať okamžitú smrť a zabraňovať zbytočnému utrpeniu, ako

aj to, že pri love tuleňov z lode musí lovec dodržiavať kurz stanovený loveckým združením vo Švédsku alebo Fínsku a loď musí zastaviť. Aj vo švédskom zákone o love sa stanovuje, že pri love sa nesmie spôsobovať zbytočné utrpenie. Vo Švédsku prebieha výskum s cieľom vyvinúť rybárske vybavenie zabezpečené proti tuleňom. Počet tuleňov ulovených v rámci ochrany odvetvia rybolovu, ktorý je jediným povoleným lovom, predstavuje len veľmi malý podiel populácie tuleňov. Švédsko preto uviedlo, že vplyv na populáciu tuleňov a na ekosystémy je minimálny.

i) Celkové hodnotenie

Členské štáty boli vyzvané, aby poskytli celkové hodnotenie troch aspektov nariadenia na svojom území: jeho fungovania (schopnosti plniť regulačnú funkciu), účinnosti (schopnosti prinášať želaný výsledok) a vplyvu (napríklad zmena trhu s výrobkami z tuleňov).

Niektoré členské štáty (Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Írsko, Taliansko, Litva a Slovensko) uviedli, že na ich území neexistuje obchodovanie s výrobkami z tuleňov, preto nedokážu posúdiť fungovanie, účinnosť a vplyv nariadenia. Ďalšie štáty (Cyprus, Nemecko, Holandsko, Rumunsko a Slovinsko) neposkytli žiadne hodnotenie, pravdepodobne z rovnakého dôvodu.

Iné (Rakúsko, Chorvátsko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Maďarsko, Lotyšsko, Poľsko, Portugalsko Španielsko, Švédsko a Spojené kráľovstvo) sa domnievajú, že nariadenie je vhodné na daný účel a zatiaľ s ním nemali žiadne problémy. Vo svojich colných orgánoch majú zavedené postupy na náležité vykonávanie nariadenia. Dánsko, Estónsko, Fínsko a Švédsko uviedli niekoľko konkrétnych pripomienok, ktoré sa rozoberajú ďalej.

Dánsko upozornilo na to, že lov tuleňov je v Grónsku veľmi dôležitý a že dánska vláda považuje za potrebné poukázať na to, že lov tuleňov v Grónsku je udržateľným legitímnym povolaním a že je potrebné posilniť vývoz výrobkov z tuleňov z Grónska, a to aj do EÚ. Dánsko a Grónsko však tvrdili, že aj keď sa zákaz dovozu nevzťahuje na výrobky z tuleňov, ktorých lovia komunity Inuitov alebo iné komunity, viedol k významnému poklesu predaja grónskych tuleních koží na trh EÚ. Dánsko žiada EÚ, aby lepšie informovala verejnosť o práve Grónska na vývoz tuleních koží (za určitých podmienok).

Estónsko zastáva názor, že tulene lovené na účely hospodárenia s morskými zdrojmi by sa mali plne využiť a že miestne komunity by mali mať povolený drobný predaj remeselných výrobkov, aby sa im vrátili výdavky na lov a mali príležitosť ukázať svoju tvorivosť a tradície. V prípade Estónska má právna nespôsobilosť v oblasti predaja aj malého množstva výrobkov z tuleňov vplyv na cestovný ruch, rozvoj miestnych komunít a zachovanie tradícií v niektorých oblastiach.

Podľa Fínska presahuje vplyv nariadenia jeho pôvodný účel. Zákaz prispel k súčasnej zlej situácii v pobrežnom rybolove a významne znížil hodnotu tuleňov ako lovnej zveri. Zákaz, pre ktorý môžu ulovené tulene využiť výhradne lovci, spôsobil neochotu loviť tulene v blízkosti rybárskeho výstroja a vynútil si nedobrovoľné spolužitie tuleňov a rezignovaných rybárov. Populácie tuleňov v Baltskom mori sa zvyšujú a tulene sa nachádzajú na celom fínskom pobreží. Fínsko uviedlo, že lov tuleňov vykonávaný na účely udržateľného riadenia morských zdrojov pri plnom zohľadnení dobrých životných podmienok zvierat a využití všetkých častí ulovených zvierat namiesto ich znehodnotenia by nemal vyvolávať etické obavy verejnosti. Pomocou metód, ktoré ničia zmyslové funkcie mozgu, možno tulene usmrcovať rýchlo a bez toho, aby zbytočne trpeli. V prípade Fínska, kde sa tulene považujú

za cenný zdroj, by sa umožnením obchodovania s výrobkami z tuleňov na základe dobre sformulovaného rámca zintenzívnil pocit zodpovednosti a záväzok voči udržateľnému využívaniu týchto zdrojov. Obchodovanie s výrobkami z tuleňov nikdy nepredstavovalo veľké odvetvie s významným hospodárskym obratom. V pobrežných oblastiach má však toto obchodovanie potenciál stať sa zdrojom príjmov a prispievať k zachovávaniu kultúrnych hodnôt. Z prieskumu uskutočneného v roku 2018 vyplýva, že 50 % fínskych občanov má pozitívny postoj k drobnému obchodovaniu s výrobkami z tuleňov. Zo sčítania populácie Baltského mora vyplýva, že celkovú populáciu tuleňov sivých tvorí 40 000 – 54 000 kusov, pričom ročný nárast populácie je 2 300 – 3 000 tuleňov. V období od 1. októbra 2018 do 31. júla 2019 bolo v Baltskom mori ulovených 254 tuleňov. Populáciu tuleňov krúžkovaných tvorí minimálne 20 000 kusov, pričom ročný nárast je 1 000 kusov. Tuleň sivý sa kedysi vyskytoval iba v severných oblastiach Baltského mora, jeho populácia sa však rozrástla a rozšírila na celé Baltské more, čo spôsobilo zamorenie východnej populácie tresiek parazitmi, čím sa zvýšila úmrtnosť tresiek. V prípade Fínska by mala EÚ seriózne zvážiť zmenu nariadenia, ktorým sa zakazuje obchodovanie s výrobkami z tuleňov, aby sa znížili závažné negatívne sociálno-ekonomické účinky zákazu na rybolov a loveckú kultúru.

Švédske orgány a mimovládne organizácie predložili tieto pripomienky k vplyvu nariadenia: Lov tuleňov je súčasťou švédskej kultúry a histórie a pre drobný pobrežný rybolov predstavuje spôsob získania príjmov navyše za predaj mäsa, kože a kostí, ktoré sa používajú na výrobu nástrojov, šperkov a zbraní. Z dôvodu zákazu sa lovu tuleňov venuje menej ľudí, zatiaľ čo populácia tuleňov sa premnožuje nad bezpečnú biologickú úroveň a spôsobuje parazitné infekcie populáciám rýb, predstavuje konkurenciu v súboji o ryby a ničí rybársky výstroj. Kľúčovou obavou, ktorú zdôraznila švédska Agentúra na ochranu životného prostredia, je to, že zákaz obchodovania v rámci súčasného režimu týkajúceho sa tuleňov zabraňuje využívaniu tuleňov ako zdroja, ako aj účinnému riadeniu zvyšujúcej sa populácie tuleňov, ktorá spôsobuje závažné škody na úlovku a výstroji. Švédsko sa zaviazalo, že zabezpečí priaznivý stav ochrany tuleňa sivého. Švédska agentúra pre námorné a vodné hospodárstvo sa domnieva, že verejnosť môže prijať opatrenia potrebné na zavedenie nevyhnutného riadenia zvyšujúcej sa populácie tuleňov, ak sa z uvedených dôvodov obchodovanie s výrobkami z tuleňov znovu povolí. Švédsko by malo mať možnosť na účely opodstatnenia úhrady škôd spôsobených tuleňmi, ktorá sa priznáva rybárom podľa vnútroštátnych právnych predpisov, považovať tuleňa sivého za zdroj. Mala by sa vykonať analýza hospodárskej hodnoty loveckého cestovného ruchu a predaja výrobkov z tuleňov v porovnaní s nákladmi na úhradu škôd spôsobených tuleňmi. Švédska Rada pre poľnohospodárstvo sa domnieva, že hlavnou zásadou by malo byť dlhodobo udržateľné riadenie všetkých druhov živočíchov, ktoré sa prirodzene vyskytujú vo Švédsku, a to tak, aby nemalo negatívny vplyv na stav ich ochrany. Podľa zmeneného režimu EÚ týkajúceho sa tuleňov je nezákonné využívať na komerčné účely tulene ulovené z dôvodu udržateľného riadenia morských zdrojov. Hoci sa teda tulene v Baltskom mori lovia legálne, tento úlovok sa môže využiť iba v domácnosti lovca alebo skončiť na skládke odpadu, čo sa môže z hľadiska životného prostredia, ako aj z etického hľadiska považovať za neudržateľné. Preto Švédsko uvádza, že drobné obchodovanie s výrobkami z tuleňov by malo byť povolené. Národná rada pre obchod pripomenula, že Švédsko pri predchádzajúcich rokovaniach požiadalo o výnimku zo zákazu obchodovania s výrobkami z tuleňov. Švédske združenia rybárov upozornili na to, že tulene spôsobujú malému odvetviu pobrežného rybolovu čoraz väčšie škody a že ich v Baltskom mori budú naďalej loviť z dôvodu riadenia zdrojov. Vyjadrili poľutovanie nad tým, že takéto cenné zdroje vychádzajú navnivoč, keďže väčšina úlovkov končí na skládkach odpadu, ktorým musia lovci dokonca platiť za likvidáciu svojho úlovku. Podľa loveckého združenia je lov tuleňov súčasťou kultúrneho dedičstva a spôsobom

ochrany biologickej rozmanitosti populácií rýb. V súčasnosti vykonávaný ochranný lov podlieha prísnym pravidlám, skutočným problémom je však to, že legálne ulovené tulene nemožno pre zákaz obchodovania využiť ani predať. Podľa Švédskeho loveckého združenia si ochranný lov vyžaduje významné investície do znalostí a výstroja a stáva sa doménou niekoľkých špecializovaných expertov, ktorých záujem o lov opadáva, keď získajú dostatok mäsa a kože na uspokojenie svojich osobných potrieb.

4. Správy uznaných orgánov

Podľa článku 3 ods. 1a základného nariadenia v znení zmien musia byť výrobky z tuleňov uvádzané na trh EÚ v rámci výnimky týkajúcej sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva sprevádzané osvedčením, ktoré vydal orgán uznaný na tento účel Európskou komisiou podľa článku 3 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1850 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“).

Európska komisia zatiaľ uznala tri orgány:

- grónske ministerstvo rybolovu, lovu a poľnohospodárstva[13],
- ministerstvo životného prostredia vlády teritória Nunavut (Kanada)[14]
- vládu Severozápadných teritórií Kanady[15]

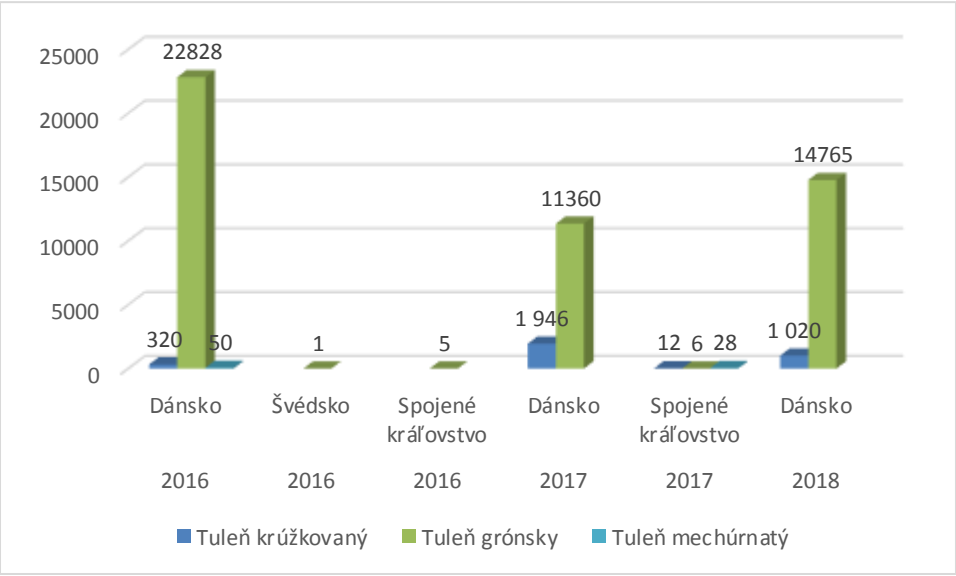
Uznané orgány mali v tomto prípade čas na vyplnenie online dotazníka do 30. júna 2019. Obdobie na podávanie správ pre Grónsko a Nunavut trvalo od 26. októbra 2015 do 31. decembra 2018 a pre Severozápadné teritóriá Kanady od 14. februára 2017 do 31. decembra 2018.

a) Osvedčenia

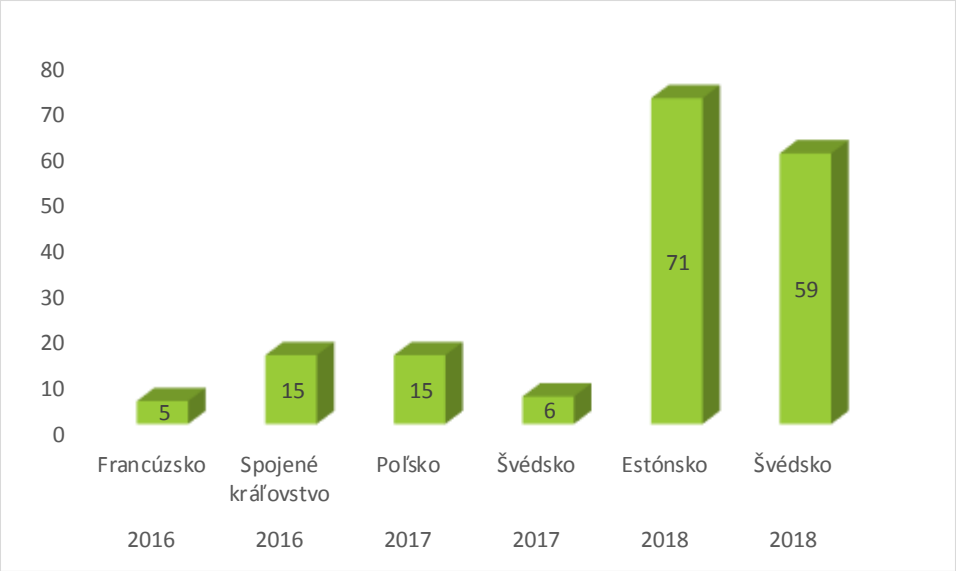
Uznané orgány Grónska a Nunavutu vydali počas obdobia na podávanie správ veľký počet osvedčení, ktoré sprevádzali výrobky z tuleňov, aby mohli byť uvedené na trh EÚ. Tieto výrobky z tuleňov tvorili upravené/vyčinené holiny alebo usne z tuleních koží, výrobky vyrobené z komerčne vyčinených holín z tuleních koží, ale aj príslušenstvo vyrobené z tuleních holín, ako sú čelenky, čapice, papuče, spony do vlasov alebo kabelky.

Grónske ministerstvo rybolovu, lovu a poľnohospodárstva vydalo osvedčenia, ktoré sprevádzali výrobky pochádzajúce z tuleňov krúžkovaných, tuleňov grónskych a tuleňov mechúrnatých a určené na uvedenie na trh EÚ v Dánsku, Švédsku a Spojenom kráľovstve. V uvedenej tabuľke sa uvádza počet kusov výrobkov z tuleňov za konkrétny druh tuleňov, ktoré tieto tri členské štáty EÚ doviezli počas troch rokov, na ktoré sa vzťahuje obdobie na podávanie správ.

[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1571662742841&uri=CELEX:32015D1027(02).
[14] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?qid=1571662612122&uri=CELEX:32015D1027(01).
[15] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX:32017D0265.

Ministerstvo životného prostredia vlády Nunavutu (Kanada) vydalo osvedčenia, ktoré sprevádzali iba výrobky pochádzajúce z tuleňov krúžkovaných a uvádzané na trh EÚ vo Francúzsku, v Spojenom kráľovstve, Poľsku, Švédsku a Estónsku. V uvedenej tabuľke sa uvádza počet kusov výrobkov z tuleňov krúžkovaných, ktoré tieto členské štáty EÚ doviezli za tri roky, na ktoré sa vzťahuje obdobie na podávanie správ.

V tabuľke sa neuvádza, že Estónsko v roku 2018 takisto doviezlo jeden výrobok z tuleňa grónskeho. Keďže Nórska sa táto správa netýka, len na informačné účely sa uvádza, že ministerstvo životného prostredia vlády teritória Nunavut vydalo osvedčenia, ktoré sprevádzali 377 výrobkov z tuleňov krúžkovaných a 23 výrobkov z tuleňov grónskych uvedených na nórsky trh v roku 2018.

Vláda Severozápadných teritórií Kanady nevydala počas dvojročného obdobia na podávanie správ žiadne osvedčenia, pretože predaj surových tuleních holín prostredníctvom aukcií bol obmedzený na domáci kanadský trh, ktorý nevyžaduje overenie pôvodu. Podľa uznaného orgánu je za nedostatok dopytu na trhu EÚ zodpovedný zákaz EÚ týkajúci sa tuleňov.

Všetky tri uznané orgány uviedli nejaké problémy v súvislosti s osvedčeniami.

V prípade uznaného orgánu Grónska trvalo colné konanie na hranici týkajúce sa balíkov vyčinených tuleních koží od spoločnosti Great Greenland Furhouse/Kopenhagen Fur určených do Spojeného kráľovstva neprimerane dlho. Znamená to, že niektorí zákazníci stratili záujem o nákup tuleních koží, pretože nemajú istotu rýchleho dodania tovaru.

Uznaný orgán Nunavatu uviedol niekoľko problémov s osvedčeniami a spýtal sa EÚ, či by bolo pre ňu prijateľné:

- vydávanie jedného osvedčenia pre viaceré holiny, keďže systém uznaného orgánu Nunavutu je v súčasnosti nastavený len na vydávanie osvedčení pre jednotlivé kusy holín. Po vyriešení tohto problému by chcel Nunavut vydávanie osvedčení plne automatizovať,

- vydávanie osvedčení remeselníkom z Nunavutu, ktorými by sa potvrdzovalo, že pri svojej práci používajú len tulenie holiny pochádzajúce z úlovkov komunít Inuitov. Jeden výrobok z tuleňa môže pozostávať z niekoľkých holín alebo z jednej holiny môže byť vyrobených niekoľko výrobkov z tuleňov. Niektorí remeselníci nakupujú holiny od iných uznaných orgánov a pri výrobe finálnych výrobkov ich kombinujú s holinami z Nunavutu. Vláda Nunavutu by sa zaviazala, že bude zabezpečovať vysledovanie týchto jednotlivcov a na účely zabezpečenia súladu bude vyžadovať prvok vysledovateľnosti,

- zrušenie povinnosti uviesť členský štát EÚ, v ktorom sa výrobok umiestni na trh. Za určitých okolností výrobok vstúpi do EÚ, vystúpi z nej a potom do nej znovu vstúpi, v iných prípadoch môže byť spracovaný v jednom členskom štáte, ale uznaný orgán nevie, kde sa finálny výrobok uvedie na trh. V súčasnom formáte osvedčenia sa vyžaduje, aby uznaný orgán uviedol názov členského štátu, čo by sa malo zmeniť na plošný vstup do EÚ;

- preskúmanie iných spôsobov dokázania inuitského pôvodu ako fyzického osvedčenia, ako je pečiatka vytetovaná iba na holinách, ktoré boli vysledované a osvedčené vládou Nunavutu, alebo visačky s kódom QR a pečiatkou vyrazenou vládou Nunavutu, ktorú je takmer nemožné napodobniť.

Uznaný orgán Nunavutu chce vedieť aj to, čo má robiť, ak jednotlivec vstúpi do EÚ s výrobkami na predaj aj s osobnými vecami vyrobenými z tuleních holín.

Hlavným problémom uznaného orgánu Severozápadných teritórií je to, že jeho súčasný systém dokáže overovať iba rukou písané osvedčenia na celé tulenie holiny (surové alebo spracované). Nedá sa prispôsobiť jednotlivým výrobkom vyrobeným z jednej alebo viacerých tuleních holín, preto je potrebné osvedčenia pre každú položku vypracúvať ručne. Vydanie osvedčenia bude vyžadovať úpravy systému a na to budú potrebné finančné zdroje. Všetky tulene ulovené komunitou Inuitov/Inuvialuitov v Nunavute a v Severozápadných teritóriách by sa mali považovať za vyhovujúce predpisom, pričom tieto holiny by sa mali osvedčovať automaticky. Mechanizmy zabezpečovania súladu boli dôsledne oznámené prostredníctvom procesu osvedčovacieho orgánu. Existujú aj sankcie za nedodržanie predpisov, zatiaľ však neboli potrebné. Uznaný orgán Severozápadných teritórií ľutuje, že EÚ neprijala záväzok na poskytnutie finančnej alebo technickej podpory na účely realizovania výnimky a naliehavo EÚ vyzýva, aby poskytla zacielené financovanie projektu v oblasti vzdelávania a osvety na podporu hospodárskych činností komunity Inuitov/Inuvialuitov medzi spotrebiteľmi a európskym ľudom.

Uznané orgány boli vyzvané, aby opísali, akým spôsobom monitorujú dodržiavanie súladu s článkom 3 ods. 1 základného nariadenia v znení zmien, v ktorom sa umožňuje uvádzanie na trh len vtedy, keď výrobky z tuleňov pochádzajú z lovu, ktorý tradične vykonávajú komunity Inuitov alebo iné komunity pôvodného obyvateľstva na účely obživy a s náležitým zohľadnením dobrých životných podmienok zvierat.

Grónske ministerstvo rybolovu, lovu a poľnohospodárstva odkázalo Komisiu na stále platné informácie poskytnuté predtým, ako bolo uznané za osvedčujúci orgán.

Nunavut potvrdzuje, že lov tuleňov komunitou Inuitov v Nunavute je historickou tradíciou a že všetky tulene ulovené v Nunavute sú určené na zabezpečenie obživy. Komunite Inuitov neboli na danom území vydané žiadne komerčné povolenia. Humánne zaobchádzanie s ulovenými tuleňmi sa stanovuje v zákone o voľne žijúcich živočíchoch v Nunavute a na jeho dodržiavanie dohliadajú úradníci poverení ochranou prírody. Tulenie kože sa sledujú prostredníctvom systému sledovania kožušín. Ministerstvo životného prostredia vlády Nunavutu vydalo osvedčenia pre všetky oprávnené tulenie holiny a výrobky, na ktoré sa vzťahuje výnimka týkajúca sa komunít pôvodného obyvateľstva. Tri hlavné zásady lovu tuleňov dohodnuté medzi komunitou Inuitov a vládou Nunavutu: 1. udržateľný lov, pri ktorom sú zdroje chránené pred nadmerným lovom a riadené tak, aby sa zachovalo miesto tuleňov v globálnom ekosystéme; 2. úplné využitie, pri ktorom mäso predstavuje potravu, holiny sa používajú na výrobu odevov a olej je bohatým zdrojom omega-3 kyselín a 3. humánny lov, pri ktorom sa musí s tuleňmi zaobchádzať s rešpektom, pričom loviť sa smie len toľko, koľko je potrebné, a samotné usmrtenie je čisté a rýchle.

V Severozápadných teritóriách sú jedinými oprávnenými zástupcami severských kultúr/komunít vláda Severozápadných teritórií a spoločnosť Inuvialuit Regional Corporation. Ešte stále nebola vypracovaná štúdia o odvetví a jeho potenciáli.

Žiadny z uznaných orgánov nezaznamenal ani jeden prípad nedodržania predpisov. V Nunavute malá skupina remeselníkov prísne dodržiava pravidlá vstupu na trh EÚ. Uznaný orgán Nunavutu rozdal na svojom území a kľúčovým skupinám mimo Nunavutu vzdelávacie materiály obsahujúce aj kontaktné údaje, aby zabezpečil zrozumiteľnosť procesu osvedčovania.

V troch uznaných orgánoch sa každoročne vykonáva audit. V Grónsku sa tento audit nemusí nevyhnutne zameriavať na proces osvedčovania režimu EÚ týkajúceho sa tuleňov. V Nunavute sa môžu v prípade výskytu osobitných problémov vykonávať podrobnejšie audity.

Všetky tri uznané orgány vypracúvajú pravidelné správy o svojej činnosti. V Grónsku ich vypracúvajú každoročne. V Nunavute sa ministrovi predkladajú štvrťročné prehľady o stave všetkých programov, projektov, činností a iniciatív súvisiacich s využívaním tuleních holín. V Severozápadných teritóriách sa ministrovi predkladajú pravidelné správy o iniciatívach súvisiacich s kožušinovým priemyslom, ktoré sa týkajú aj výrobkov z tuleňov, ročného predaja surovín a podpory tradičných hospodárstiev. Od uznaných orgánov sa nevyžadovalo poskytnutie podrobností o obsahu týchto správ o činnosti.

b) Spracúvanie údajov

Všetky tri uznané orgány používajú elektronický systém na výmenu a zaznamenávanie údajov z osvedčení. Nunavut používa systém sledovania kožušín na informovanie o pôvode holín a na vydávanie osvedčení pre tulenie holiny.

Ani jeden uznaný orgán neoznámil problémy v oblasti ochrany osobných údajov počas spracúvania osvedčení. V Nunavute je systém sledovania kožušín súčasťou finančného systému a jeho obsah je preto dôverný.

c) Informácie na etikete s kódom QR

Na žiadosť Grónska Komisia súhlasila s umiestnením etikety s kódom QR na výrobky z tuleňov s cieľom lepšie informovať spotrebiteľov o existencii a legitimite výnimky týkajúcej sa komunity Inuitov. Výrobok z tuleňa označený konkrétnym kódom a sprevádzaný osvedčením vydaným niektorým z uznaných orgánov sa na trh EÚ uvádza jednoduchšie. Tento kód QR je prepojený s webovou stránkou s informáciami o režime EÚ týkajúcom sa tuleňov.

Grónsko a Nunavut tento kód QR používajú. Nunavut ho umiestňuje na tulenie holiny aj na visačky výrobkov, ktoré používajú remeselníci. Severozápadné teritóriá ho zatiaľ nepoužívajú, pretože by musel byť prepojený s existujúcim označením alebo značkou výrobku, a to by si vyžadovalo úpravu registrovaných ochranných známok tak, aby obsahovali aj kód QR.

d) Celkové posúdenie

Uznané orgány poskytli svoje posúdenie fungovania a účinnosti výnimky týkajúcej sa komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva na svojom území.

Grónske ministerstvo rybolovu, lovu a poľnohospodárstva oceňuje záväzok EÚ v oblasti dodržiavania a podpory práv pôvodných obyvateľov vrátane práva na slobodné vykonávanie svojich hospodárskych činností. Domnieva sa však, že v praxi má režim EÚ týkajúci sa tuleňov nepriaznivé účinky na komunity Inuitov alebo iné komunity pôvodného obyvateľstva. Podľa názoru ministerstva je potrebné zvyšovať informovanosť európskych občanov a poskytovať im lepšie informácie o zákonnosti obchodovania s výrobkami z tuleňov lovených komunitami Inuitov alebo inými komunitami pôvodného obyvateľstva, a tým obnoviť dôveru spotrebiteľov vo výrobky z tuleňov z Grónska.

Podľa vlády teritória Nunavut výnimka pre „komunity Inuitov alebo iné komunity pôvodného obyvateľstva“ riadne funguje. Na základe dohody s EÚ je však potrebné vyriešiť niektoré praktické problémy týkajúce sa vydávania osvedčení. Nunavut žiada, aby sa osvedčenie danej holiny mohlo použiť na všetky výrobky vyrobené z tejto holiny. Chcel by aj zjednodušiť samotné osvedčenie, aby sa znížilo množstvo informácií, ktoré musí výrobca uviesť (napr. krajina uvedenia na trh), prípadne dokonca zameniť osvedčenie za malé visačky s kódom QR. V prípade vyriešenia uvedených problémov by mohla byť výnimka účinná pri poskytovaní nástrojov, pomocou ktorých by mohli inuitskí výrobcovia z Nunavutu získavať prístup na trh EÚ. Požiadavky na osvedčenie predstavujú zbytočnú záťaž a odrádzajú inuitských výrobcov a nákupcov z EÚ. Nunavut by privítal podporu EÚ pri poskytovaní informácií výrobcom, múzeám a maloobchodníkom z EÚ o existencii a fungovaní výnimky. Nunavut si želá podporiť EÚ pri zabezpečovaní dosiahnuteľnosti a riešenia práv, potravinovej suverenity a znižovania chudoby pôvodného obyvateľstva prostredníctvom vydania právnych predpisov.

Pre vládu Severozápadných teritórií je priamy prínos výnimky do veľkej miery obmedzený. Náklady na osvedčovanie sú vyššie ako hodnota výrobkov z tuleňov, ktoré má systém monitorovať a osvedčovať podľa nariadenia EÚ, a preto musia tieto náklady znášať samotné komunity Inuvialuitov/Inuitov. Vplyv výnimky týkajúcej sa komunít Inuitov by sa do veľkej miery zvýšil, keby EÚ súhlasila s tým, že všetky tulene ulovené komunitou Inuvialuitov v Severozápadných teritóriách sa budú považovať za spĺňajúce predpisy, a teda automaticky osvedčené. Na základe konzultácií s EÚ by sa mohol vyvinúť systém na identifikovanie holín a vydávanie visačiek výrobkov. V opačnom prípade by na vytvorenie a údržbu systému spĺňajúceho požiadavky nariadenia EÚ, ktorý by umožňoval komunite Inuitov účinný prístup na trh EÚ, boli potrebné externé finančné prostriedky. Domáci a miestny trh s výrobkami a surovinami z tuleňov je naďalej zdravý, vývozný trh však prakticky neexistuje. Úroveň lovu na zabezpečenie obživy bola celé roky stabilná, od roku 2000 však začala zaznamenávať výrazný pokles v dôsledku zníženého dopytu a skutočného predaného objemu výrobkov. V roku 2009 zaviedla vláda Severozápadných teritórií program na zmierňovanie účinkov zákazu EÚ týkajúceho sa tuleňov s cieľom stabilizovať ceny na účely podpory tradičného hospodárstva. Za posledných 10 rokov bolo mimo Kanady predaných len 16 % surových holín, pričom potenciálna strata príjmov je na úrovni 140 000 kanadských dolárov.

Uznané orgány posúdili vplyv nariadenia o obchodovaní s výrobkami z tuleňov na sociálno-ekonomický rozvoj komunít Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva na svojom území.

V Grónsku má lov a obchodovanie s výrobkami z tuleňov pre komunity Inuitov základný sociálno-ekonomický a kultúrny význam. Zavedenie režimu EÚ týkajúceho sa tuleňov malo veľký vplyv na lov tuleňov, najmä vo vzdialených a izolovaných regiónoch severného a východného Grónska. V porovnaní s obdobím 2005 – 2008, t. j. pred režimom EÚ týkajúcim sa tuleňov, zaznamenal počet ulovených tuleňov v Grónsku v období 2014 – 2017 pokles o 35 %. Počet tuleních koží predaných garbiarni Great Greenland A/S v rokoch 2015 – 2018 sa znížil o 66 %, zatiaľ čo počet tuleních koží predaných na medzinárodnom trhu sa za rovnaké obdobie znížil o 54 %, pričom najväčší pokles (o 92 %) bol zaznamenaný v roku 2010, a počet koží predaných na domácom trhu sa znížil o 38 %. Počet tuleních koží ponechaných na súkromné použitie zostal v obdobiach 2005 – 2008 a 2014 – 2017 na rovnakej úrovni. Ministerstvo rybolovu, poľovníctva a poľnohospodárstva spochybňuje dôvod zavedenia režimu týkajúceho sa tuleňov a konštatuje, že udržateľný lov tuleňov pri plnom dodržaní požiadaviek na dobré životné podmienky zvierat by bol možný aj bez neho. Ministerstvo je znepokojené tým, že sa neuskutočnilo žiadne predchádzajúce posúdenie, na základe ktorého by sa nariadenie mohlo odôvodniť vnímanými obavami dnešných európskych občanov a ktoré by obsahovalo aj možnú alternatívu na riešenie možných obáv menej reštriktívnym spôsobom v oblasti obchodovania. Ministerstvo je znepokojené aj tým, že režim EÚ týkajúci sa tuleňov ani s výnimkou týkajúcou sa komunít Inuitov nezodpovedá koncepcii modrého hospodárstva, ktorú EÚ podporuje vo všetkých aspektoch udržateľného využívania živých zdrojov okrem druhov tuleňov.

V Nunavute a v Severozápadných teritóriách tvoria celoročný lov tuleňov, spotreba, navrhovanie a predaj výrobkov z tuleňov dlhodobú súčasť kultúry a obživy inuitského spoločenstva. V súčasnosti je komunita Inuitov závislá od tuleňov v oblasti potravinovej bezpečnosti aj príjmu na území, ktoré má najvyššie ceny kupovaných potravín a obmedzené možnosti zamestnania. Lov tuleňov umožňuje komunite Inuitov udržiavať vzťah k pôde a odovzdávať tradičné znalosti a zručnosti novým generáciám. Vlády Nunavutu a Severozápadných teritórií spolupracujú s remeselníkmi a umeleckými a remeselnými združeniami na podpore udržateľného, tradičného a súčasného hospodárstva na svojom území

s cieľom dosiahnuť rovnakú ekonomickú nezávislosť mužov aj žien. Inuitské ženy uvádzajú svoje výrobky z tuleňov prevažne na miestny trh v rámci svojej komunity a nevyvážajú ich do EÚ napriek tomu, že sú v úplnom súlade s nariadením. Medzi hlavné dôvody patria obavy z porušenia režimu EÚ týkajúceho sa tuleňov, prekážky obchodu, ktoré vyplynuli zo samotného zákazu (strata záujmu kupcov, nedostatok kontaktov na potenciálnych kupcov), chýbajúce skúsenosti s medzinárodným obchodom a nejasnosti týkajúce sa osvedčovania holín a výrobkov z osvedčených holín. Doteraz nemalo nariadenie v Nunavute žiadny pozitívny vplyv na sociálno-ekonomický rozvoj komunity Inuitov. Režim EÚ týkajúci sa tuleňov otvoril síce dvere, ale je vnímaný ako policajný nástroj. Vláda Nunavutu vyzýva EÚ, aby sa stretla s uznanými orgánmi a ďalšími zainteresovanými stranami a prediskutovala s nimi lepšie spôsoby vykonávania podmienok nariadenia, aby sa v tomto meniacom sa svete maximalizovali prínosy pre komunitu Inuitov vyplývajúce z výnimky.

Severozápadné teritóriá neustále vytvárajú vhodné administratívne prostredie na plnenie požiadaviek výnimky. Najdôležitejší prvý krok identifikovania miestnej kapacity a potenciálnych trhov/dopytu po výrobkoch bol odložený na neurčito. Z prác vykonaných pred uskutočnením krokov mali vyplynúť strategické investičné rozhodnutia v rámci odvetvia a príslušná a udržateľná podpora rozvoja odvetvia, to sa však zatiaľ nestalo. Na propagačnom podujatí, ktoré sa uskutočnilo v marci 2019, sa identifikovali niektoré nové trhové príležitosti medzi miestnymi obyvateľmi a návštevníkmi. Severozápadné teritóriá oceňujú skutočnosť, že EÚ uznáva komunitu Inuitov za samostatné spoločenstvo s kultúrnym významom, a to, že je rovnako potrebné chrániť arktické prostredie aj existenciu komunity Inuitov. Domnievajú sa však, že režim EÚ týkajúci sa tuleňov zničil trh EÚ s výrobkami z tuleňov a jeho negatívny vplyv na miestne hospodárstva komunít Inuitov/Inuvialuitov má široký dosah. Vláda Severozápadných teritórií naliehavo vyzýva EÚ, aby riešila zákaz lovu tuleňov na verejnom fóre a vydala komuniké, v ktorom sa uzná existencia výnimky týkajúcej sa komunity Inuitov a uvedú aktuálne uznané jurisdikcie. Fórum by malo podporiť právo komunity Inuitov na predaj surovín alebo spracovaných výrobkov z tuleňov v EÚ, ako aj skutočnosť, že občania EÚ môžu legálne vlastniť osvedčený tovar a obchodovať s ním vo veľkom aj v malom.

Uznané orgány boli vyzvané aj na to, aby posúdili vplyv nariadenia na tulene na svojom území. Grónske ministerstvo rybolovu, poľovníctva a poľnohospodárstva chce zdôrazniť, že obchodovanie s výrobkami z tuleňov je legitímnou a udržateľnou činnosťou, ktorá by nemala byť obmedzovaná ani stigmatizovaná, a že komunite Inuitov alebo iným komunitám pôvodného obyvateľstva záleží na dobrých životných podmienkach zvierat. Podľa územia Nunavut a Severozápadných teritórií nedošlo v dôsledku nariadenia k žiadnemu vplyvu na populácie tuleňov, ani sa výnimkou nezvýšil lov. Lov sa vykonával a naďalej vykonáva v súlade s predpismi o love a hodnotami komunity Inuitov. V Severozápadných teritóriách historicky lovili tuleňov lovci z komunít Inuvialuitov/Inuitov na zabezpečenie obživy s použitím tradičných humánnych metód. Tulene sa stále lovia udržateľne ako zdravý a cenovo dostupný zdroj bielkovín a omega-3 živočíšneho oleja. Holiny z nich sú učené na domáce použitie alebo predstavujú cenný zdroj príjmov.

5. Záver

Ako už bolo uvedené, táto správa vychádza z príspevkov prijatých od všetkých členských štátov EÚ okrem štyroch (Francúzska, Grécka, Luxemburska a Malty) a zo správ predložených tromi uznanými orgánmi v poskytujúcich krajinách.

a) Vykonávanie členskými štátmi EÚ

Hoci podľa štatistík poskytnutých uznanými orgánmi Grónska a Nunavutu doviezlo výrobky z tuleňov na základe výnimky týkajúcej sa komunity Inuitov alebo iných komunít pôvodného obyvateľstva niekoľko členských štátov EÚ, len Dánsko to vo svojej správe uviedlo.

Na území väčšiny členských štátov populácie tuleňov nežijú. V severských členských štátoch EÚ (Dánsko, Fínsko a Švédsko) a v Estónsku sa rastúce populácie tuleňov stávajú problémom pre rybárov. Tulene spôsobujú miestnym odvetviam rybolovu veľké škody, vyjedajú úlovky, ničia rybársky výstroj a kontaminujú populácie rýb parazitmi.

Tieto štyri členské štáty povoľujú lov tuleňov z dôvodu hospodárenia s morskými zdrojmi za podmienky dodržania prísnych pravidiel týkajúcich sa kvót/sezóny/oblastí lovu, odbornej prípravy lovcov, zohľadnenia dobrých životných podmienok zvierat, použitej metódy usmrcovania, typu pušiek a streliva. Vyjadrili poľutovanie nad tým, že výnimka týkajúca sa hospodárenia s morskými zdrojmi bola z nariadenia EÚ o obchodovaní s výrobkami z tuleňov odstránená, takže lovci už nemôžu výsledné výrobky z tuleňov legálne uvádzať na trh EÚ. Domnievajú sa, že lovcov od lovu odrádza skutočnosť, že výrobky z tuleňov môžu použiť len na vlastnú potrebu, pretože samotný lov je drahší ako prínosy, ktoré z neho môžu mať. Tvrdia aj to, že nie je možné plne využiť všetky časti ulovených tuleňov, takže ich jatočné telá končia na skládkach odpadu, čo je v rozpore so zásadou udržateľného využitia zdrojov. Podľa Švédska by sa mali tulene považovať za cenný zdroj, pričom hospodárska hodnota loveckého cestovného ruchu, ako aj predaja výrobkov z tuleňov, by sa mala analyzovať v porovnaní s nákladmi na úhradu škôd spôsobovaných tuleňmi rybárom, ktorá sa stanovuje vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Tieto štyri členské štáty argumentujú tým, že obchodovanie s výrobkami z tuleňov nikdy nepredstavovalo veľké odvetvie s významným hospodárskym obratom, ale v pobrežných oblastiach má obchodovanie potenciál stať sa zdrojom príjmov a prispievať k zachovávaniu kultúrnych hodnôt. Žiadajú, aby mali miestne komunity povolený aspoň drobný predaj remeselných výrobkov, aby sa im vrátili výdavky na lov a mali príležitosť ukázať svoju tvorivosť a tradície.

Populácie tuleňov sa v týchto štyroch členských štátoch dôkladne monitorujú a malé množstvo tuleňov, ktoré bolo počas obdobia na podávanie správ regulované, má takmer bezvýznamný vplyv na veľkosť a stav ochrany rastúcich populácií tuleňov sivých, tuleňov krúžkovaných a tuleňov škvrnitých. Podľa týchto štyroch krajín by lov tuleňov vykonávaný na účely udržateľného riadenia morských zdrojov pri plnom zohľadnení dobrých životných podmienok zvierat a využití všetkých častí ulovených zvierat namiesto ich znehodnotenia nemal vo verejnosti vyvolávať etické obavy. Z nedávneho prieskumu vyplýva, že 50 % fínskych občanov má pozitívny postoj k drobnému obchodovaniu s výrobkami z tuleňov.

b) Vykonávanie uznanými orgánmi

Uznané orgány oceňujú záväzok EÚ rešpektovať a podporovať práva pôvodného obyvateľstva vrátane práva slobodne sa zapájať do hospodárskych činností a chcú podporovať EÚ pri zabezpečovaní toho, aby nie len tieto práva, ale aj potravinová sebestačnosť a znižovanie chudoby, boli dosiahnuteľné a adresovateľné prijatými právnymi predpismi.

Podľa nich však má režim EÚ týkajúci sa tuleňov nepriaznivé účinky na komunity Inuitov alebo iné komunity pôvodného obyvateľstva a požiadavky na osvedčenie predstavujú neprimeranú záťaž a odrádzajú inuitských výrobcov a nákupcov z EÚ. Grónsko zdôrazňuje, že obchodovanie s výrobkami z tuleňov je legitímnou a udržateľnou činnosťou, ktorá by nemala byť obmedzovaná ani stigmatizovaná, a že komunite Inuitov alebo iným komunitám pôvodného obyvateľstva záleží na dobrých životných podmienkach zvierat. Severozápadné

teritóriá stále vytvárajú vhodné administratívne prostredie na plnenie požiadaviek výnimky, podľa ich názoru však režim EÚ týkajúci sa tuleňov zničil trh EÚ s výrobkami z tuleňov a veľmi by pomohlo, keby EÚ súhlasila s tým, že všetky tulene ulovené komunitami Inuitov/Inuvialuitov sa budú považovať za spĺňajúce predpisy, a teda automaticky osvedčené. Podľa Grónska by boli menej reštriktívne spôsoby riešenia potenciálnych vnímaných obáv európskych občanov, ako aj udržateľný lov tuleňov pri plnom zohľadnení dobrých životných podmienok zvierat možné aj bez režimu EÚ týkajúceho sa tuleňov. V Grónsku zaznamenal počet ulovených tuleňov a predaných tuleních koží na domácom alebo medzinárodnom trhu v období 2014 – 2017 veľký pokles v porovnaní s obdobím pred režimom EÚ týkajúcim sa tuleňov.

Pokiaľ ide o teritórium Nunavut a Severozápadné teritóriá, v dôsledku nariadenia nedošlo k žiadnemu vplyvu na populácie tuleňov, ani sa výnimkou nezvýšil lov, ktorý sa naďalej vykonáva v súlade s predpismi týkajúcimi sa lovu a hodnotami komunity Inuitov. V Severozápadných teritóriách, inuvialuitskí/inuitskí lovci naďalej lovia tulene na zabezpečenie obživy udržateľným spôsobom pomocou tradičných humánnych metód ako zdravý a cenovo dostupný zdroj potravín a cenný zdroj príjmov.

Grónsko naliehavo vyzýva EÚ, aby zvyšovala informovanosť európskych občanov a poskytovala im lepšie informácie o zákonnosti obchodovania s výrobkami z tuleňov lovených komunitami Inuitov alebo inými komunitami pôvodného obyvateľstva, a tým obnovila dôveru spotrebiteľov. Nunavut vyzýva EÚ, aby sa stretla s uznanými orgánmi a ďalšími zainteresovanými stranami a prediskutovala s nimi lepšie spôsoby vykonávania podmienok nariadenia, aby sa v tomto meniacom sa svete maximalizovali prínosy pre komunitu Inuitov vyplývajúce z výnimky. Severozápadné teritóriá naliehavo vyzývajú EÚ, aby riešila zákaz lovu tuleňov na verejnom fóre a vydala komuniké, v ktorom sa uzná existencia výnimky týkajúcej sa komunity Inuitov, právo komunity Inuitov na predaj výrobkov z tuleňov do EÚ a právo občanov EÚ legálne vlastniť osvedčené výrobky z tuleňov.

6. Ďalšie kroky

Vzhľadom na otázky a obavy štyroch členských štátov EÚ postihnutých zvyšujúcou sa populáciou tuleňov a troch uznaných orgánov zorganizuje Európska komisia v roku 2020 mimoriadne zasadnutie skupiny odborníkov príslušných výkonných orgánov CITES z členských štátov EÚ, ktoré bude venované najmä obchodovaniu s výrobkami z tuleňov. Uznané orgány pozve, aby sa zúčastnili na častiach programu zasadnutia venovaných otázkam, ktoré sú pre ne relevantné.